

РЕЦЕНЗИЈА

**НА „СКРИПТА ПО ПРЕДМЕТОТ ЕВРОПА ВО 20 ВЕК“ ОД ДОЦ. Д-Р ОЛИВЕР
ЦАЦКОВ, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.0801-2/2 од 129. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 6.2.2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Ѓорѓи Малковски, Институт за национална историја, УКИМ, Скопје;
- проф. д-р Михајло Миноски, Филозофски факултет, УКИМ, Скопје,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ од доц. д-р Оливер Цацков, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот по предметот Европа во 20 век е од областа на историја на новиот век. Во ракописот насловен како „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ авторот се фокусира на хронолошкиот ред на клучните настани и личности од историјата на Европа во 20 век. Преку системска и продлабочена анализа на елаборираниот материјал во скриптата, авторот успеал на конзистентен начин да ја структурира материјата, опфаќајќи ги базичните настани и процеси во Европа кои ја детерминирале историјата на континентот, како и реперкусиите врз Европа од светските процеси во периодот од Првата светска војна, меѓувоенниот период, глобалната Втора светска војна, поствоенниот период и создавањето на блоковите, студената војна, како и причините и последиците од падот на Берлинскиот ѕид.

При изработката на скриптата авторот тргнува од однапред структуриран концепт на пишување и истиот во континуитет го применува на сите прашања коишто се теми на проучување во скриптата. Концептот по којшто авторот пишува се базира на следниве хронолошки аспекти на обработување на материјата и тоа: историјата на Европа за време на Првата светска војна, периодот помеѓу двете светски војни, Европа за време на Втората светска војна, поствоена Европа до периодот на паѓањето на Берлинскиот ѕид.

Општи податоци за ракописот: „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ е наменета за студентите на прв циклус за студентите на студиската група Историја на Факултетот за образовни науки. Предметот има статус на задолжителен предмет, со фонд на часови 3+2+1, и носи 8 кредити и е предвиден за 6 семестар. Врз основа на овие параметри, авторот ја подготвил содржината и структурата на скриптата, водејќи сметка за компатибилноста со наставната програма што ја изучуваат студентите.

Со објавувањето на оваа скрипта студентите од студиската група Историја при ФОН ќе имаат можност материјалот предвиден во наставниот курикулум по предметот Европа во 20 век да го совладаат на поедноставен начин, преку проучување на хронологијата на најглавните настани во текот на историјата на Европа во 20 век. Овој начин на пишување на ракописот им дава можност на студентите полесно да ги совладаат и разберат сложените настани низ кој помина Европа во текот на 20 век.

Податоци за обемот на ракописот: „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ има 125 страници, напишани во А4, со фонт на букви Arial и големина 11. Во неа има и 14 карти, како и 13 слики. Обемот на содржината ги задоволуваат критериумите според бројот на часовите и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Краток опис на содржината: Основниот текст содржи 12 поглавја. Авторот го структурирал материјалот почнувајќи од политичко-економските и општествените состојби во Европа непосредно пред избувнувањето на Првата светска војна. Со ова на студентите им се предочува сликата на Европа во периодот кога од картата на Европа се брише постоењето на Османлиското Царство, а во исто време се цртаат новите граници на Балканот. Истовремено се објаснува и каков бил односот на големите европски држави кон овој дел на Европа во однос на економското експатирање. Исто така, ова поглавје ја разработува состојбата во Европа непосредно пред избувнувањето на Првата светска војна, најважните фронтови во истата, со посебен акцент на Македонскиот фронт кој беше клучен за исходот на војната, а со тоа и иднината на Европа. Второто поглавје ја разработува политичко-економската состојба во Европа непосредно по завршувањето на Првата светска војна, односно мировните договори што се одржаа по тој повод во Париз. Завршувањето на војната не значело и крај на проблемите во Европа. Авторот во поглавјето ја опишува тешката економска криза што ја погодува Европа, криза којашто беше иницијалната каписла за издигнувањето на фашизмот и нацизмот на европската сцена.

Европа била исправена пред нови и тешки предизвици кои ќе ја втурнат во нова овој пат уште поголема криза, која ќе ја изроди Втората светска војна. Третата и четвртата глава детално ги разглобуваат причините за избувнувањето на војна на европското тло. Европа која сè уште не била закрепната од последиците од Првата светска војна била исправена пред конфликтот познат како Втора светска војна. Авторот хронолошки и сублимирано го објаснува сè она низ што поминува Европа во текот на овој глобален конфликт. Состојбите во Европа непосредно по завршувањето на Втората светска војна се тема на петтото поглавје. Состојбата во Европа непосредно по завршувањето на Втората светска војна, како и потеклото и причините за Студената војна, како и важните настани кои ја одбележаа истата. Формирањето на воените сојузи како директен резултат на тензиите меѓу Истокот и Западот произведени од страна на Студената војна е темата на шестото поглавје од скриптата. Понатаму во поглавјето е разработено како се создавала новата односно обединета Европа. Како и хронологија -развиток на заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ до Маастришкиот договор. Седмото поглавје го разгледува распаѓањето на колонијалниот европски систем. Имено, кон крајот на педесеттите и почетокот на шеесеттите години се распадна колонијалниот систем кој европските земји им го наметнаа на земјите од Третиот свет. Но распаѓањето на колонијалниот систем не значело дека земјите од Третиот свет можат слободно да ја одредат својата политичка ориентација. Најеклатантен пример е создавањето на Комонвелтот, создаден од страна на Британците. Простор во поглавјето е отстапен и на Движењето на неврзаните во чие градење активно учествува европската држава Југославија. Предавањето седум го најавува новиот бурен период кој бил надвиснат над Европа - Источна Европа и паѓањето на Берлинскиот ѕид. Авторот во ова поглавје пишува и за крајот на Студената војна и новите перспективи и предизвици пред кои била исправена Европа, а особено земјите од Источна Европа. Авторот во деветтото поглавје ги разработува општествено-економските, социјалните и културните карактеристики на Балканот по Втората светска војна и кризни ситуации во Европа. Особено поради тоа што овој дел од Европа идеолошки бил под силно влијание на СССР, влијание кое оставило силен белег во развојот на овие држави. Десеттото поглавје пак го отсликува Балканот како средиште на настаните кои кон крајот на деведесеттите години од 20 век ќе доведат до онаа што било незамисливо во обединетата и силно економски и демократски развиена Европа - Крвавиот конфликт во СФРЈ. На овој конфликт е посветено 10. поглавје од скриптата. Во него хронолошки се наведуваат сите оние настани кои ќе доведат до тоа Европа да биде повторно во центарот на вниманието на светската јавност, овој пат со тоа што во нејзиното срце се одвивало нешто за кое се мислело дека никогаш нема да се повтори. Егзодус, масовни убиства, блокади, спалување на градови и села. Поентирајќи со тоа дека Европа својот 20 век го заврши онака како што и го почна, со војна. Последното поглавје авторот го посветува на Македонија и на нејзиниот пат кон европското семејство.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Материјалот анализиран и елабориран во „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ ги задоволува потребите на Наставниот план и програма по предметот Европа во 20 век.

Според начинот на којшто овој материјал е структуриран, презентира и елабориран, ова учебно помагало ги исполнува стандардите на скрипта поради што сметаме дека ќе им биде од голема корист на студентите на Факултетот за образовни науки - студиска група Историја во совладувањето на наставната материја по предметот Европа 20 век.

Авторот успеал со прецизен начин користејќи референтна литература да ја презентира материјата и истата наведената хронологија да ја сумира во една целина која јасно го отсликува 20 век во Европа. При совладувањето на ова материја студентите мора да имаат на располагање јасен, добро конципиран и хронолошки материјал во една чиста конотација на историските процеси кои го одбележале 20 век.

Токму ова авторот успеал да го постигне. Одвојувајќи го битното од помалку битното, без да се запостави кој било важен сегмент од историјата на Европа, на мислење сме дека со оваа скрипта авторот ќе ја постигне главната цел да придонесе во процесот на полесно и систематско совладување на материјата од страна на студентите. За истакнување е фактот дека авторот водел сметка за сите аспекти на постигнувањето на целта поставена при пријавувањето на овој труд.

Земајќи го сето ова предвид, на мислење сме дека овој материјал ги исполнува сите стандарди на „Скрипта по предметот Европа во 20 век“ и за таа цел му предлагаме на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при УГД во Штип да ја усвои рецензијата и да го одобри издавањето на оваа интерна скрипта во е-библиотеката на УГД како електронска верзија на рецензирана скрипта предвидена во програмата на прв циклус студии на групата Историја на Факултетот за образовни науки при УГД - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Ѓорѓи Малковски, редовен професор, с.р.

Д-р Михајло Миноски, редовен професор, с.р.